

Teemasessio: Pedagogiikka

Ora-Hyytiäinen Elina

Partamies Sanna

Oppimisen ja opetuksen suunnittelu ammattikorkeakouluopettajan työssä

Oppimisen ja opetuksen suunnittelu on perinteisesti ollut opettajan tehtävä, jossa opetussuunnitelman toteutumisen tapa on ratkaistu. Ammattikorkeakoulussa opetus ja oppiminen on viime vuosina pyritty kokoamaan suuremmiksi kokonaisuuksiksi, joiden lähtökohtina ovat opiskelijan tulevassa työelämässä tarvitsemat osaamiset eli kompetenssit. Tämän osaamisen tunnistamiseen opettajalla on useita erilaisia tapoja. Yksittäisiä opintojaksoja laajemmat opintokokonaisuudet sisältävät usein usean opettajan työtä ja siksi suunnittelu edellyttää yhteistä työtä. Aivan viime aikoina on korostettu oppimisen ja osaamisen tuottamisen kytkemistä osaksi ammattikorkeakoulun työelämää kehittävää tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Nämä uudenlaiset vaatimukset vaikuttavat ammattikorkeakouluopettajan työhön ja ne näkyvät erityisesti oppimisen ja opetuksen suunnittelussa.

Ammatillisten ja ammattikorkeakouluopettajien oppimisen ja opetuksen suunnittelua on tutkittu runsaasti Suomessa. Näissä tutkimuksissa opettajan suunnittelua tarkasteltiin pääasiassa yksilöllisenä tehtävänä. Suunnittelussa käytettiin asiantuntijoita, opiskelijoilta saatua palautetta, tutkimusta ja työelämän näkemyksiä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhdistäminen oppimiseen on tuottanut runsaasti tutkimusta, joka on kohdistunut opiskelijoiden osaamiseen, mutta ei niinkään opettajan työn muutokseen.

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa ymmärrystä lisäävää tietoa ammattikorkeakouluopettajan omaleimaisen toiminnan tunnistamiseen ja kehittämiseen. Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvaata kahden koulutusalan opettajien työtä ensimmäisen opintovuoden opintokokonaisuuden oppimisen ja opetuksen suunnittelussa yhdessä suomalaisessa ammattikorkeakoulussa. Tutkimusongelmat olivat

1. Mitä sisällöllisiä ja pedagogisia lähtökohtia suunnittelussa oli?
2. Minkälaisia osapuolia suunnittelussa oli ja mitä työvälineitä käytettiin?
3. Miten opittava sisältö ja oppimisen menetelmät valittiin?

Tutkimus on laadullinen, aineistonkeruun menetelminä ovat olleet suunnittelun havainnointi palaverissa ja opettajien teemahaastattelu (n= 8). Opiskelijoiden antama palaute opintokokonaisuuksista on ollut myös tutkimusaineistona.

Tulokset kertovat opettajan työstä ammattikorkeakoulussa toisaalta perinteisenä ja toisaalta uudenaikaisena. Suunnittelun koordinoinnista vastaava opettaja on keskeinen suunnittelun toteutumisessa. Oppimisen ja opetuksen suunnittelu voi perustua yksittäisiin osioihin, jotka liitetään kokonaisuudeksi. Se voi myös perustua uuden kokonaisuuden tuottamiseen yhteistyössä. Oppimisen ja opetuksen lähtökohdat voivat olla valmiiksi määriteltynä opetussuunnitelmassa tai niitä analysoidaan ja tunnistetaan monista lähteistä. Opetukseen valittavan ydinaineksen analyysi voi olla opettajan itsekseen toteuttama tai yhteinen prosessi. Opetuksen menetelmien valinta voi olla yhteinen yhteiseen oppimiskäsitykseen perustuva tai jokaisen opettajan erikseen valitsema osioittain. Suunnittelu on ajallisesti noin parin kuukauden mittainen ja edellyttää erilaisia resursseja riippuen suun-

nittelun tavoitteista. Opiskelijoiden antama palaute opintokokonaisuuksien toteutuksesta oli pääosin tyytyväistä, mutta sisälsi myös kehittämissuhteita.